

Motion till riksdagen 2019/20:819

av **Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)**

Funktionsrätt – för allas rätt till deltagande och mening

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ett första skede ska LSS-lagens ursprungliga intentioner upprätthållas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LSS-lagen behöver ses över, utvecklas och moderniseras och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personkretsarna i LSS-lagen bör utgå från behov och inte diagnoser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LSS-insatserna inte bör standardiseras, så som sker i dag, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samordningsbestämmelserna måste ses över och göras mer flexibla och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det delade huvudmannskapet måste ses över mer grundligt och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som efter den nya tillämpningen av lagen fick beslutet kraftigt sänkt eller indraget ska få sin sak prövad på nytt och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda de samhällsekonomiska effekterna av LSS-insatserna och se över konsekvenserna för andra stödsystem och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka digitaliseringen för inrapportering till Försäkringskassan och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en höjning av schablonen för timersättningen motsvarande löneutvecklingen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en översyn av systemet med assistansersättning vid sjukhusvistelse och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att implementera ett nytt system där inte alla personer med funktionsnedsättning måste ompröva sin assistansersättning efter två år och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av de grundläggande behoven samt att dessa tydliggörs i lag och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett klagande av hur principen integritetsnära bör tillämpas på olika moment vid bl.a. sondmatning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga hur föräldraansvaret bör tillämpas i fråga om sondmatning och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det måste förtydligas vad begreppet föräldraansvar avser så att inte godtycklighet och skillnader råder runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett likvärdigt och utökat anhörigstöd i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett införande av en samordnande funktion för familjer med ett eller flera barn med funktionsnedsättning eller särskilda behov och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur reglerna för daglig verksamhet kan bli mer flexibla och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för daglig verksamhet och dess ersättning och tillkännager detta för regeringen.

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att klassa skador som sker på daglig verksamhet som arbetsskada hos Försäkringskassan och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa någon form av flexjobb för den som har väsentligt eller permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Samhall ska återgå till sitt kärnuppdrag och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna att underlätta för personer i behov av teckentolk att komma in på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flexibla insatser för att personer i behov av teckentolk ska få eller kunna behålla ett arbete och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att systemet för hjälpmedel också måste ses över, så att fritt val av hjälpmedel införs, och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till hjälpmedel även avser fritiden och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att arbeta fram nationella riktlinjer för hjälpmedel för att säkerställa att dessa erbjuds på lika villkor och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att arbeta fram nationella riktlinjer för hjälpmedel enligt en nationell prissättningsmodell och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att införa ett nationellt kompetenscenter där expertkunskap om avancerade hjälpmedel och barns hjälpmedelsbehov samlas och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte flytta ledarhundsverksamheten från Synskadades riksförbund till Myndigheten för delaktighet och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ledarhundsverksamheten bör analyseras löpande och utvärderas och tillkännager detta för regeringen.

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att se över utformningen av LSS-insatser för att säkerställa att de bedöms likvärdigt över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersättningssystemet för assistansersättning via kommunerna bör ses över så att det ser lika ut i hela landet och ligger i nivå med Försäkringskassans lägstanivå och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av valfrihet för assistansberättigade och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skollagen bör förtydligas så att det framgår att skolor ska ha grundläggande fysisk tillgänglighet och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla lärare ska ha grundläggande kunskaper i hur de ska arbeta med elever med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rektorsutbildningen ska innefatta kunskaper om elever med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att frånta läkare legitimationen vid medvetet fusk och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utdrag ur belastningsregister ska vara obligatoriskt för personliga assistenter vid nyanställning och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utdrag ur belastningsregister ska vara obligatoriskt för gode män och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att implementera en utbildning för gode män och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alla människor ska ges möjlighet att fungera på lika villkor i det svenska samhället.

Personer med funktionsnedsättning ska ha det stöd som behövs och ges möjligheter till

goda levnadsvillkor. Staten, regionerna och kommunerna har ett gemensamt ansvar att erbjuda metoder som gör funktionsnedsättningar överkomliga oavsett var i landet du bor. Funktionsnedsatta ska kunna ta del av samhällets tjänster och då krävs det utöver valfriheten också ökad tillgänglighet till lokaler, byggnader, utemiljö och information.

Dagens svenska handikappolitik grundar sig bland annat på FN:s resolution om de mänskliga rättigheterna från 1948 och FN:s Agenda 22 från 1993. Resolutionen om mänskliga rättigheter slår fast alla människors lika värdighet. Agendan består av tjugotvå standardregler om staternas ansvar gentemot människor med funktionsnedsättning.

Ett väl utvecklat system där personer med funktionsnedsättning får det stöd som behövs och som ger möjligheter till goda levnadsvillkor för att kunna leva ett liv som alla andra är något att sträva efter. Detta var också intentionen med lagen om stöd och service, LSS, som är en rättighetslag. LSS och framförallt assistansreformen har blivit en frihetsreform som förbättrat livskvaliteten för många människor med olika funktionsnedsättningar.

Det är oroväckande att LSS-lagens ursprungliga intentioner, vad gäller personlig assistans, förefaller ha urgröpts genom illaförd politik och begränsande domar de senaste åren. De snäva tolkningarna av domarna är oförenliga med LSS:s ursprungliga intentioner och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, eftersom det ofta leder till att människor inte har samma rätt och tillgång till samhället på lika villkor. I FN-konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning fastslås rätten till självbestämmande och rätten att kunna delta i samhället. Sverige, som ratificerat FN:s konvention, har ett ansvar att se till att rättigheterna i konventionen också uppfylls. Konventionen säger att personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till olika former av samhällsservice, som ger ett nödvändigt stöd för att förhindra utanförskap och avskildhet från samhället. Trots detta nekas i dag allt fler personer med funktionsnedsättning rätt till stöd på grund av de regler och riktlinjer som nu blivit praxis.

Assistansersättning och LSS

Sverigedemokraterna har starkt motsatt sig sparkraven inom LSS och uppenbarligen behöver LSS-lagen ändras och förtydligas för att stoppa de kraftiga inskränkningarna som pågått de senaste åren. Det är viktigt att i ett första steg upprätthålla LSS-lagens

ursprungliga intentioner, före prejudicerande domar och regeringens regleringsbrev till Försäkringskassan. Regeringsarbetet med LSS-utredningen pågår, men därefter bör arbetet med att modernisera och utveckla LSS inledas. Vidare bör personkretsarna utgå från behov och inte diagnoser. Vad som är goda levnadsvillkor är individuellt och insatserna bör inte standardiseras på det sätt som sker idag.

Regeringen beslutade den 26 maj 2016 kommittédirektiv om en översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (dir. 2016:40). Enligt direktiven ska en särskild utredare se över assistansersättningen i socialförsäkringsbalken och delar av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (förkortad LSS).

De nationella sociala trygghetssystemen samordnas sedan 1958 och bestämmelserna finns numera i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (samordningsbestämmelserna).

Europeiska kommissionen lämnade den 13 december 2016 ett förslag på ändrade samordningsbestämmelser, COM (2016) 815 final. I förslaget föreslår kommissionen bland annat att förmåner vid långvarigt vårdbehov ska införas som en ny gren av social trygghet och att förmånerna samordnas i ett särskilt kapitel i samordningsbestämmelserna. De förmåner vid långvarigt vårdbehov som i dag omfattas av samordningen regleras i nuläget i kapitlet om förmåner vid sjukdom. Vidare föreslås en definition av förmåner vid långvarigt vårdbehov. Mot bakgrund av att kommissionen lämnat ett förslag till ändrade samordningsbestämmelser lämnades ett tilläggsuppdrag till LSS-utredningen.

Insatser enligt LSS omfattas inte av samordningsbestämmelserna men det gör assistansersättningen som där samordnas som en så kallad vårdförmån. Det finns en diskussion om huruvida förmånen kan ses som en kontantförmån. Det är viktigt att samordningsbestämmelserna ses över och görs mer flexibla. Det delade huvudmannskapet mellan kommun och stat kan många gånger vara ett problem, varför det också måste ses över mer grundligt. Det är också viktigt att de som efter den nya rättstillämpningen av lagen fick beslutet kraftigt sänkt eller indraget och blev utan assistans ska få sin sak prövad på nytt.

Assistansen kan ersätta andra insatser med tillhörande kostnader vilket gör att man inte generellt kan tala om att ett ökat antal timmar inom LSS är kopplat till en

kostnadsökning, utan man måste se det ur ett helhetsperspektiv. De samhällsekonomiska effekterna av insatserna med LSS bör utredas och konsekvenserna för andra stödsystem för den enskilda, men också för anhöriga, bör särskilt belysas.

Assistansersättningen betalas ut månadsvis med ett preliminärt belopp. Varje beviljad assistanstimme ersätts med ett schablonbelopp. Uppräkningen av schablonen behöver ses över och bli något mer förutsägbart. Idag går uppräknings av schablonen inte hand i hand med löneutvecklingen och det innebär att ersättningen inte täcker de ökade kostnaderna för assistenter. Schablonen ska även täcka administration som exempelvis timrapportering mm. Den administrativa bördan har på senare tid ökat och det vore lämpligt med ökad digitalisering för inrapportering till Försäkringskassan.

Enligt en medlemsundersökning av arbetsgivarföreningen KFO så svarar nästan hälften av föreningens medlemmar inom avtalsområdet personlig assistans, att man bara klarar av att bedriva verksamheten i max två år med nuvarande uppräkningstakt av schablonersättningen, 75 procent svarar att de redan behövt göra anpassningar till den rådande ekonomiska situationen. Anpassningar som klart försämrar verksamheten, det handlar om att dra ner på utbildningar eller tvingats anställa assistenter med lägre ingångslön.

En höjning av schablonen för timersättningen motsvarande löneutvecklingen är befogad.

Assistansersättning vid sjukhusvistelse

När assistansberättigade vårdas på sjukhus är huvudregeln att de inte kan få assistansersättning, enligt Försäkringskassans vägledning. Man kan dock få assistansersättning vid en kortare sjukhusvistelse om det finns särskilda skäl (106 kap. 25 § SFB). Enligt det allmänna rådet till 106 kap. 25 § SFB bör som kortare tid räknas en tid om högst fyra veckor (Riksförsäkringsverkets allmänna råd [RAR 2002:6] om assistansersättning). Däremot om personen är ett barn ska man bedöma om hjälpbehovet under en sjukhusvistelse faller under normalt föräldraansvar.

Det kan bli betydande konsekvenser för den enskilde om man inte beviljas assistansersättning vid sjukhusvistelse. Sjukhuspersonal har ofta alldeles för många patienter och för mycket att göra och det är inte alltid så att de har tid att hjälpa till med till exempel måltider, toalettbesök eller förflyttningar eller övriga tidskrävande behov som kan finnas,

Det kan också bli förödande konsekvenser för arbetsgivaren som kan tvingas säga upp assistenterna då ingen timersättning utgår och den enskilde riskerar att stå utan personal efter en sjukhusperiod. Det är viktigt för den behövande med uppbyggda rutiner och samverkan samt förtroende för en assistent och detta kan i samband med en sjukhusvistelse gå förlorad.

Många som är i behov av assistans blir mycket oroliga över detta och kan i vissa fall avstå nödvändig sjukhusvård av rädsla för att tillfälligt förlora assistansen.

Dagens system är ohållbart även ur ett arbetsgivarperspektiv. I takt med att assistansersättningen försämrats finns ingen marginal kvar för att betala ut lön till assistenter i de fall då de inte ersätts av Försäkringskassan. Detta kan leda till att mindre assistansföretag eller anordnare väljer att inte ta emot assistansberättigade som ofta kräver vård på sjukhus.

Assistansberättigade med sjukdomar som kräver sjukhusvård, och inte blir beviljade assistansersättning under tiden riskerar därför bli begränsade i valet av assistansanordnare.

Detsamma gäller assistansberättigade med allvarliga sjukdomar som har en diagnos som skulle kunna innebära ett förkortat liv. Eftersom Försäkringskassan inte betalar ut assistansersättning när den assistansberättigade avlider, blir många mindre assistansanordnare tvungna att neka brukaren assistansuppdrag med dessa diagnoser. De har helt enkelt inte råd att klara ett större bortfall av assistansersättningen samtidigt som de har löneutbetalningar upp till en månad för den avlidna brukarens personliga assistenter.

Gällande barn med assistansersättning beviljas inte assistansersättning vid sjukhusvistelse utan Försäkringskassan hänvisar till föräldraansvaret. Alla barn som hamnar på sjukhus behöver sina föräldrars stöd under tiden de är där men risken att bli av med sina assistenter eller nekas avtal med assistansanordnare på grund av höga assistanskostnader gäller även barn. För barn som har föräldrar anställda som deras assistenter ”dubbelstraffar” Försäkringskassan föräldrarna då de inte heller får ta ut VAB under tiden barnen är inlagda på sjukhus. LSS-utredningen berörde inte frågan trots att de uppmärksammades på den.

Därför behövs en översyn av systemet med assistansersättning vid sjukhusvistelse ses över ett ansvar som åligger regeringen och bör göras skyndsamt.

Det är viktigt att en assistansberättigad ska kunna ha med sin assistent vid sjukhusvistelse om behov föreligger och ersättas för detta av Försäkringskassan.

Tvåårsomprövningar av assistansersättning

Alla beslut om assistansersättning ska omprövas efter två år för att avgöra om behoven fortfarande kvarstår. Vid en del typer av medfödda funktionsnedsättningar är det snarare onödigt byråkratiskt och dessutom förnedrande för individen att minst vartannat år gå igenom och redovisa alla sina behov återigen. För en del funktionsnedsättningar, som förbättras och blir mindre begränsande med tiden, kan tvåårsöversyn vara berättigad, men inte för alla. Just nu är tvåårsomprövningarna frysta men det är viktigt att regeringen ser över möjligheten att implementera ett nytt system där vissa undantag kan göras innan omprövningarna åter träder i kraft som det är tänkt.

Översyn av grundläggande behoven

Det behövs en översyn av de grundläggande behoven. Idag beviljas personlig assistans endast om den enskildes hjälpbehov uppgår till ett visst antal timmar. Den enskilde ska på grund av sin funktionsnedsättning ha ett hjälpbehov för att kunna sköta sin personliga hygien, måltider, på- och avklädning, kommunikation eller behöver hjälp som förutsätter ingående kunskap om den enskilde. Hjälpbehoven ska idag vara av mycket personlig karaktär, det vill säga integritetsnära. Om principen om hjälpens integritetsnära karaktär ska fortsätta gälla behövs det ett klargörande hur principen bör tillämpas på olika moment vid bland annat sondmatning. Sondmatning och andra egenvårdsåtgärder har bedömts inte vara grundläggande behov sedan maj 2016, då Försäkringskassan plötsligt tolkade en dom från Högsta Förvaltningsdomstolen från 2012 som att egenvård inte ska kunna vara ett grundläggande behov. HFD har sedan slagit fast i domen 682-17 att Försäkringskassan haft fel och att egenvård kan utgöra grundläggande hjälpbehov, något Sverigedemokraterna kämpat länge för och ser som en självklarhet. Lagens ursprungliga intentioner måste upprätthållas och en översyn av de grundläggande behoven och sondmatning bör i förtydligande syfte föras in som ett grundläggande behov i lagtexten. Det är också viktigt att förtydliga hur föräldraansvaret bör tillämpas inte minst vad gäller frågan om sondmatning.

Anhörigstöd

Först och främst ska barn och ungdomar med funktionsnedsättning få det stöd de behöver i form av personlig assistans. Föräldrar till barn och ungdomar är de som ofta

tingas ta ett övermäktigt anhörigansvar när till exempel assistansen dras in. Det bästa anhörigstödet man kan ge föräldrar som är anhörigvårdare är att inte låta föräldraansvaret bli alltför långtgående, vilket det ofta blir då man drar ned på assistansen och andra insatser för barnen och ungdomarna. Föräldrar till funktionsnedsatta barn kan behöva få avlastning och stöd ibland för att orka med.

Föräldraansvaret finns alltid där, precis som för alla barn, men det får inte leda till att man inte kan fortsätta att yrkesarbeta, då det ofta kan leda till att familjen får sämre ekonomi och därmed sämre förutsättningar. Det måste bli tydligare vad begreppet föräldraansvar avser så att inte godtycklighet och skillnader råder runt om i landet. Den service och det anhörigstöd som ges ska alltid vara likvärdigt i hela landet. Om familjen så önskar och Försäkringskassans regler uppfylls ska man ha rätt att ha sin förälder som assistent, men det får inte innebära att man inte också ser de anhörigas behov av avlastning ibland.

Familjer där ett eller flera barn har en funktionsnedsättning eller särskilda behov är oftast tyngda av mängden kontakter med olika myndigheter. Det finns ett behov av förbättrat stöd i form av en person som kan fungera som spindeln i nätet, en samordnande koordinator. En samordnande funktion skulle öka tryggheten och befria föräldrarna från en del av den omfattande administration av olika insatser som finns kring ett barn med funktionsnedsättning.

En meningsfull sysselsättning

Daglig verksamhet är en dagtidssysselsättning för personer som har en utvecklingsstörning, autism, övriga neuropsykiatriska funktionshinder eller som fått en betydande och bestående hjärnskada, och på grund av detta inte kan yrkesarbeta. Verksamheten ska ge något intressant och meningsfullt att göra under dagtid och ska också bidra till personlig utveckling och främja delaktighet i samhället. Det är viktigt att ha någon form av meningsfull sysselsättning och det vore rimligt att öppna upp för ökade möjligheter att vid behov få ha med sin personliga assistent i daglig verksamhet, om det krävs för att kunna utföra sitt jobb och kunna behålla sin sysselsättning.

Reglerna för daglig verksamhet kan bli mer flexibla och bör ses över. Om någon själv ordnat en anställning på en arbetsplats, det vill säga en anställning som man inte har blivit anvisad, så anser vi att man ska kunna få ta med sin ersättning till den arbetsplatsen och även till en annan kommun. Regeringen bör se över regelverket för

daglig verksamhet och dess ersättning. Eftersom deltagarna i daglig verksamhet inte har ett vanligt lönearbete omfattas de inte heller av Försäkringskassans ekonomiska skydd i händelse av arbetsskada. I vissa fall kan kommunerna ordna med någon annan form av försäkring. Dessa försäkringar täcker ofta rena traumaskador men inte till exempel förslitningar. Regeringen bör utreda möjligheten att klassa skador som sker på daglig verksamhet som arbetsskada hos Försäkringskassan.

Arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning har under de senaste åren legat några procentenheter högre än i befolkningen totalt. År 2018 var arbetslösheten för personer med funktionsnedsättning 11 procent och i befolkningen totalt är den 6 procent. Ett vanligt reguljärt jobb är inte alltid ett alternativ för denna grupp som inte kan arbeta fullt ut utan den här gruppen behöver ökad flexibilitet.

Ett förslag är att se över möjligheten att införa någon form av flexjobb, som är en anställningsform för den som har väsentligt och permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom. Den som har nedsatt arbetsförmåga kan med ett flexjobb arbeta 100 procent av sin individuella förmåga och få 100 procent av lönen. Arbetsgivaren betalar endast för den tid som flexjobbaren kan arbeta och staten tillskjuter pengar för resterande del av lönen så att arbetsgivaren inte ska behöva betala för mer tid än vad flexjobbaren kan bidra med. Flexjobb har funnits i Danmark sedan 1998 och har där fungerat mycket väl. Tanken med flexjobben är att ge ökade möjligheter att komma in på arbetsmarknaden genom att kunna arbeta efter sin individuella förmåga utan att det ska drabba arbetsgivaren. Regeringen bör se över möjligheterna att införa någon form av flexjobb för personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom.

Samhall bildades för att ge människor med psykiska eller fysiska funktionshinder möjlighet att få meningsfulla jobb. Bolaget ägs till 100 procent av svenska staten och har ett tydligt samhällsuppdrag. Samhalls huvuduppdrag är att skapa utvecklande jobb åt personer med en dokumenterad funktionsnedsättning. Vi befarar att Arbetsförmedlingen använder sig till viss del av Samhall för att få bort nyanlända ur arbetslöshetsstatistiken. Färska siffror från Samhall visar att närmare hälften av bolagets medarbetare är idag utrikes födda eller har utrikes födda föräldrar. Totalt är hela 152 av världens 195 nationaliteter representerade bland Samhalls medarbetare. Att denna grupp skulle utgöra hälften av alla deltagare hos Samhall är helt orimligt. Arbetsförmedlingen använder sig troligen av funktionshinderkoderna på ett för oss högst tveksamt sätt då bristande kunskaper i det svenska språket inte kan anses vara en funktionsnedsättning.

Samhalls kärnuppdrag måste värnas och platserna måste gå till rätt personer. Samhall är inte till för att regeringen ska kunna dölja en misslyckad invandrings- och arbetsmarknadspolitik.

Rätt till teckentolk

Personer med behov av teckentolk har svårigheter att få arbete utan stöd av någon arbetsmarknadsinsats. Det är nästan dubbelt så vanligt bland döva att ha en högre utbildningsnivå än vad som krävs för yrket, jämfört med övriga befolkningen. Många döva bedöms ha nedsatt arbetsförmåga och får då arbete med lönebidrag, trots att en anpassad arbetsmiljö i många fall förmodligen skulle räcka. Det måste underlättas för personer i behov av teckentolk att komma in på arbetsmarknaden. De bidrag som i dag finns att söka som arbetsgivare är begränsade och fortfarande administrativt krångliga och stödet som går att söka från Arbetsförmedlingen är direkt kopplat till utbildning och seminarieverksamhet. Det finns också stöd att söka från regioner men dessa är endast för tillfällig vardagstolkning. Det finns alltså ett stort behov av flexibla insatser för att förbättra möjligheten för personer i behov av teckentolk att få eller behålla ett arbete.

Likvärdig rätt till hjälpmedel

Många människor behöver under delar av eller hela sitt liv använda sig av olika tekniska hjälpmedel för att kunna ta en aktiv del av livet på samma villkor som andra.

Regionernas hjälpmedelscentraler har i många fall ett alltför begränsat sortiment. Genom att införa fritt val som ett komplement till den vanliga förskrivningen av hjälpmedel skapas ökad valfrihet och som underlättar vardagen för alla med behov av olika hjälpmedel. Systemet för hjälpmedel måste också ses över, så att fritt val av hjälpmedel införs. Det är också viktigt att rätten till hjälpmedel även avser fritiden för att kunna ha en aktiv fritid även om man har en funktionsnedsättning.

En lämplig myndighet bör ges i uppdrag att arbeta fram nationella riktlinjer för hjälpmedel för att säkerställa att dessa erbjuds på lika villkor och enligt en nationell prissättningsmodell.

Nationellt kompetenscenter med särskild kunskap om barns hjälpmedel

Att tillgodose barns krav på hjälpmedel är en utmaning. Samtidigt som det ska ge barnet den frihet som ett barn behöver för att utvecklas, ställs höga krav på funktionalitet, hållbarhet, design och teknologi. Detta kräver alldeles särskild kompetens, både vad gäller barns motoriska, sociala och kognitiva utveckling och vad gäller modern teknologi och utvecklingen inom barn- och ungdomskultur. Barn ska ha rätt att få vara barn, med hjälpmedel utvecklade för barn. Undersökningar visar att föräldrar upplever att det saknas spetskompetens och att rehabilitering och hjälpmedelscentral inte håller sig à jour med utvecklingen. Därför är det viktigt att utreda möjligheten att införa ett nationellt kompetenscenter där expertkunskap om avancerade hjälpmedel och barns hjälpmedelsbehov samlas.

Ansvar för ledarhund

Myndigheten för delaktighet har överlämnat en rapport till regeringen om att de är bättre lämpade att hantera ledarhundsverksamheten än Synskadades Riksförbund. Myndigheten för delaktighet har uttryckt att matchningsprocessen, att para ihop förare och ledarhund är rättsosäker och bygger på godtycke. Matchningen är viktig för att hund och människa ska passa ihop och ledarhundsverksamheten har få omplaceringar, cirka 15 procent, ett resultat som är bättre än internationella siffror.

Synskadades Riksförbund ansvarar idag för ledarhundsverksamheten enligt ledarhundslagen sedan 2006, men deras kunskaper om ledarhundar sträcker sig flera decennier tillbaka. Synskadades Riksförbund tror att en ändring av ledarhundslagen skulle äventyra ledarhundens unika ställning samt att risken att hundarnas hälso- och djurskyddstillsyn försämras. 2010 gjordes en tjänstehundsutredningen där man slog fast att verksamheten fungerar väl som den är och att en myndighetsflytt skulle vara förknippat med stora kostnader.

En flytt av ledarhundsverksamheten från Synskadades riksförbund till Myndigheten för delaktighet motsätter vi oss, istället ska verksamheten löpande analyseras och utvärderas för att säkerställa ledarhundsverksamheten kvalitet, rättssäkerhet och djurskydd i praktiken.

Likvärdighet av beviljandet av ledsagarservice

En kartläggning som Socialstyrelsen har gjort visar att omkring hälften av landets kommuner har begränsningar som rör inom vilket geografiskt område ledsagarservice beviljas. På vissa håll tillhandahålls endast insatsen i den egna kommunen eller närliggande kommuner. I en del kommuner får personer med en funktionsnedsättning själva stå för extrakostnader i samband med ledsagarservicen, medan andra kommuner beviljar sådan ersättning. Detta gör att det inte blir likvärdigt i landet utan bostadsorten spelar alltför stor roll när det kommer till vilken hjälp och ersättning man får. Regeringen bör se över utformningen av LSS-insatserna för att säkerställa att det bedöms likvärdigt över hela landet.

Rätten till valfrihet för brukare

Personer med ett assistansbehov som överstiger 20 timmar per vecka för grundläggande behov får hjälp med detta via Försäkringskassan, medan personer vars behov inte överstiger 20 timmar per vecka får denna hjälp via kommunen. Kommunerna sätter då själv beloppet för timersättning. Detta leder inte sällan till att timersättningen är för låg och inte räcker till att anlita någon annan assistans än den kommunen erbjuder och således sätts valfriheten ur spel. Ersättningsystemet för kommunerna bör ses över så att det ser lika ut i hela landet och ligger i nivå med Försäkringskassans lägstanivå. Det är viktigt att det finns en valfrihet för assistansberättigade så att de själva ska ha möjlighet att välja vem de vill ha som personlig assistent.

Funktionsrätt i skolan

Alltför många skolor har fortfarande bristande fysisk tillgänglighet och många unga med funktionsnedsättningar kan på grund av otillgängliga lokaler inte gå i önskad skola. När unga funktionsnedsattas möjlighet att välja skola begränsas minskar möjligheten att tillgodogöra sig undervisning och att vara socialt aktiv. Skollagen bör förtydligas så att det framgår att skolor ska ha grundläggande fysisk tillgänglighet. Det är också viktigt att alla lärare har grundläggande kunskaper i hur de ska arbeta med elever med funktionsnedsättningar. Även rektorsutbildningen ska innefatta utbildning om elever med funktionsnedsättning.

Ett rättssäkert system

Bedrägerierna med ersättning från Försäkringskassan, inte minst inom LSS, har de senaste åren varit omfattande. Detta tar inte bara resurser från dem som har ett verkligt behov och som behöver samhällets stöd utan det urholkar också förtroendet för myndighetsutövningen. För att få ersättning från LSS eller sjukförsäkringen behövs läkarintyg. Läkare som medvetet skriver falska läkarintyg bör inte längre få arbeta som läkare och ska därför också fräntas sin läkarlegitimation. Regeringen måste se över gällande regelverk för läkarlegitimationer.

Den som får personlig assistans är sårbar och utlämnad och för att garantera patientsäkerheten ska ett utdrag ur belastningsregister vid nyanställning av personliga assistenter vara obligatoriskt. Brukare ska alltid känna sig trygga och för att garantera patientsäkerheten ska personer som är dömda för vissa typer av brott inte ges anställningar som personlig assistent. Riktlinjer för detta bör tas fram och borde också omfatta gode män. En obligatorisk utbildning och ett kontrollsystem för gode män bör implementeras för att ytterligare öka rättssäkerheten och tryggheten för de funktionsnedsatta.

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Per Ramhorn (SD)

Clara Aranda (SD)

Christina Östberg (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)